

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

**ОДЕСЬКІ ГРУДНЕВІ ЦИВІЛІСТИЧНІ ЧИТАНЯ:
ПРИВАТНЕ ПРАВО, ЯК КОНЦЕПТ
В УМОВАХ ВІЙНИ:
ЛЮДСЬКИЙ ВИМІР**

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції

*Одеса,
12 грудня 2024 року*

Одеса
Фенікс
2024

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора *Є. Харитонов*,
докторки юридичних наук, професорки *І. Давидової*

Упорядники-укладачі:

Давидова Ірина – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», професорка;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Члени оргкомітету Всеукраїнської наукової конференції:

Андронов Ігор – д.ю.н., професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Подцерковний Олег – д.ю.н., зав. кафедри господарського права та процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Харитонов Олена – д.ю.н., зав. кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Харитонов Тетяна – д.ю.н., зав. кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Мінченко Райса – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Бабич Ірина – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Берназ-Лукавецька Олена – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Матійко Микола – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Орзіх Юрій – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Шамота Олександр – асистент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія»;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія».

Одеські грудневі цивілістичні читання: приватне право, як концепт в умовах війни: людський вимір : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 12 груд. 2024 р.) [Електронне видання] / за заг. ред.: д.ю.н., проф. Є. Харитонов, д.ю.н., проф. І. Давидової ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 318 с. – Режим доступу:

ISBN 978-617-8430-40-5

Збірник містить матеріали доповідей з теоретичних, історичних і методологічних проблем цивільного права та процесу, господарського права і процесу, аграрного, земельного, екологічного та природоресурсового права та інших галузей приватного права, які були оприлюднені на Всеукраїнській науковій конференції 12 грудня 2024 р. в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення юридичної громадськості з дослідженням науковців у сфері цивілістики і може бути корисний як у навчальному процесі, так і в науковій діяльності.

УДК 347.1 : 341.9“364” (477)

Матеріали видано за авторською редакцією.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів і установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

<i>Бугасівська Єлизавета Євгенівна, Зелінченко Анастасія Олегівна</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ШЛЮБУ В УКРАЇНІ.	140
<i>Голуб Анастасія Сергіївна,</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА МАШИНОМІСЦЕ (ПАРКОМІСЦЕ) ЗА ЦИВІЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	144
<i>Гринько Андрій Русланович,</i> ПРАВО ПАЦІЄНТА НА ІНФОРМАЦІЮ ПРО СТАН СВОГО ЗДОРОВ'Я ТА ЇЇ ТАЄМНИЦЮ	147
<i>Гриценко Давид Сергійович</i> ПРОБЛЕМИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЦИФОРВІ АКТИВИ В УКРАЇНІ	151
<i>Грушко Влада Олегівна</i> НЕДОТОРКАНИСТЬ ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ В ІНТЕРНЕТІ.	155
<i>Даїдаміров Тімур Новруз огли,</i> УПРАВЛІННЯ ЦИФРОВИМ МАЙНОМ ПІСЛЯ СМЕРТІ ОСОБИ	159
<i>Джабраїлова Вікторія Володимирівна</i> ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ МІЖНАРОДНИХ КОМЕРЦІЙНИХ АРБІТРАЖІВ В УКРАЇНІ	162
<i>Дмитрук Дар'я Олександрівна,</i> СПАДКУВАННЯ У РИМСЬКОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ.....	166
<i>Доможирська Наталя Олегівна,</i> РОЛЬ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У СІМЕЙНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ. ПРИНЦИП ГЕНДЕРНОЇРІВНОСТІ: ПОДОЛАННЯ ДИСКРИМІНАЦІЇ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОПРАВНОСТІ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ	170
<i>Драганова Дарія Сергіївна,</i> СПАДКУВАННЯ АКАУНТІВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ.	173
<i>Жулавська Еліна Костянтинівна,</i> СУРОГАТНЕ МАТЕРИНСТВО	176
<i>Заборська Ксенія Андріївна,</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ ДОБРОСОВІСНОСТІ В ПРОЦЕДУРІ БАНКРУТСТВА ФІЗИЧНИХ ОСІБ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	180
<i>Колесниченко Анна Андріївна,</i> СПАДКУВАННЯ МАЙНА ІНОЗЕМНИМИ ГРОМАДЯНАМИ В УКРАЇНІ	183
<i>Комаровська Еріка Едуардівна,</i> УСИНОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	186
<i>Короткевич Іван Андрійович,</i> ПРОБЛЕМИ СПАДКУВАННЯ ЦИФРОВОГО МАЙНА	188

До прикладу можливе застосування до таких осіб категорії «сумнівна ділова репутація» з внесенням відповідного запису до ЄДРПОУ на певний строк (якщо це фізична особа-підприємець).

Проте, правові норми з питань банкрутства повинні бути доповнені механізмами контролю та стимулювання добросовісної поведінки. Таким чином, для забезпечення справедливого та ефективного процесу банкрутства фізичних осіб необхідно поєднати правовий та моральний підхід. Такий комплексний підхід підвищує довіру до системи банкрутства та сприяє стабільності фінансового ринку.

ЛІТЕРАТУРА:

4. Кодекс України з процедур банкрутства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>

5. Щодо змісту принципу добросовісності у справах про неплатоспроможність фізичних осіб. Володимир ПОГРЕБНЯК, доктор юридичних наук, суддя судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС Круглий стіл, 25.10.2024, м. Львів\ПРЕЗЕНТАЦІЯ

6. Коментує Лихопьок Денис Павлович/<https://opendatabot.ua/analytics/people-bankrupts-2024>

*Колесниченко Анна Андріївна,
студентка 1-го курсу магістратури факультету цивільної та
господарської юстиції Національного університету
«Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: к.ю.н., доцентка Токарева В. О.

СПАДКУВАННЯ МАЙНА ІНОЗЕМНИМИ ГРОМАДЯНАМИ В УКРАЇНІ

У сучасному світі питання спадкових відносин є актуальними для більшості людей, незалежно від їхнього постійного місця проживання. При цьому, успадкування часто пов'язане з численними нюансами. Процедура може ускладнитися, якщо спадкодавець останні роки свого життя проживав за межами України або якщо спадкоємець є нерезидентом. З початком воєнного стану в Україні відбулося чимало змін у регулюванні спадкових питань, і спадкове право – не виняток. [1]

Щодо спадкоємців-нерезидентів, а саме іноземців, осіб без громадянства, а також українців, що постійно живуть за кордоном, спадкове оформлення здебільшого відбувається за стандартними правилами, однак має кілька спірних моментів. Нерезидентами вважаються ті, хто перебуває на території України менш ніж 183 дні на рік або мають офіційну реєстрацію в іншій державі. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» визначає іноземця як особу, що не має українського громадянства і є громадянином іншої країни. [1]

Спадкові ситуації можуть бути складними, особливо коли спадкодавець та спадкоємець перебувають у різних державах або коли майно спадкодавця розташоване за кордоном. Часто така ситуація виникає, коли особа не може приїхати в Україну через особисті обставини, але має право на спадок. Українське законодавство не виділяє спеціальних умов для успадкування громадянами чи іноземцями, окрім оподаткування. Спадкові відносини регулюються за законодавством тієї країни, де спадкодавець мав останнє місце проживання. Якщо громадянство змінилося після заповіту, застосовується попереднє громадянство.[1]

Процедура може бути запущена законом або через заповіт, а термін для прийняття спадщини – однаковий для всіх і становить 6 місяців. Особиста присутність не є обов'язковою – можна скористатися представництвом через довіреність, оформлену юристом. Спадкування майна проводиться за правилами встановленими Цивільним Кодексом України. [4]

Для успадкування потрібно подати пакет документів, залежно від обставин. Основні документи включають:

- паспорт спадкоємця;
- свідоцтво про смерть спадкодавця;
- правовстановлюючі документи на майно;
- заповіт;
- перелік осіб, зареєстрованих за адресою спадкодавця на момент смерті.

Якщо спадщина знаходиться за кордоном, насамперед визначається місце відкриття спадщини, і спадкоємці подають заяву нотаріусу про прийняття або відмову від спадщини. Загальне правило передбачає, що місцем відкриття є останнє місце проживання спадкодавця, але якщо воно невідоме, то спадщина відкривається за місцем роз-

ташування нерухомого майна або його основної частини. У разі відсутності нерухомого майна місце визначають за основною частиною рухомого майна.[3]

Якщо спадкодавець проживав за кордоном, то місце відкриття спадщини визначається за Законом України «Про міжнародне приватне право». У разі наявності майна у кількох державах свідоцтво про право на спадщину видається у кожній з них відповідно до місцевого законодавства та з урахуванням заяв, поданих спадкоємцями.[1]

Нотаріус встановлює, за правом якої країни здійснюється спадкування, перевіряє наявність міжнародних договорів, а також може надіслати запит до компетентних органів відповідної держави. Відповідно до статті 70 Закону України «Про міжнародне приватне право», спадкові правовідносини регулюються законодавством країни останнього проживання спадкодавця.[2]

Таким чином, законодавство України визначає, що спадкування нерухомості регулюється законодавством країни, де розташоване майно, а майно, яке підлягає реєстрації в Україні, регулюється українським правом.

Закон України «Про нотаріат» дозволяє нотаріусам отримувати необхідні для справи документи та інформацію, перевіряючи факт смерті спадкодавця, час і місце відкриття спадщини, склад спадкового майна та інші необхідні відомості для видачі свідоцтва про право на спадщину.[3]

У разі наявності спадщини в іноземній державі, якщо там немає спадкоємців, консульський представник має право брати участь у процесі опису та запечатування майна, що здійснюється уповноваженими органами цієї держави (відповідно до частин 1 та 2 статті 16 Консульської конвенції). За наявності чинної консульської угоди консул України може, зокрема, отримати спадкове майно за кордоном для його подальшої передачі спадкоємцям в Україні. Також консул вживає заходів для забезпечення збереження майна громадянина України, що залишилося в іноземній державі після його смерті. Це особливо актуально, коли громадянин України помирає на території консульського округу, перебуваючи там тимчасово. [5].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Пирожок Є. Спадкування для нерезидентів. support-kherson.ua. URL: <https://www.support-kherson.com.ua/spadkuvannya-dlya-nerezidentiv/>

2. Спадкування громадянами України майна, що знаходиться за кордоном. URL: wiki.legaid.gov.ua.
3. Спадкування майна в Україні іноземцями. ips.ligazakon.net. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/EA016564>
4. Сафончик О. І. Правові наслідки припинення шлюбно-сімейних правовідносин. URL: http://app.nuoua.od.ua/archive/41_2011/36.pdf
5. Волошина К. Спадкові правовідносини що виникають між громадянами України та іноземцями за межами України. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5251ae2f-69cf-44c0-90fc-868601b23e3b/content>

Комаровська Еріка Едуардівна,

*Студентка 3 курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: асистент Шамота О. В.

УСИНОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

В умовах воєнного стану в нашій країні з кожним днем збільшується число дітей, які залишилися без батьків або втратили зв'язок з ними. Кожного дня з'являються нові виклики щодо феномену усиновлення. Через війну діти можуть зіштовхуватися зі значними психологічними та емоційними випробуваннями. Вони потребують додаткової підтримки та консультацій з фахівцями, задля подолання усіх посттравматичних стресових реакцій та розладів й відновлення психічної рівноваги. Така допомога може включати регулярні зустрічі з психологами, спеціалізовану підтримку в навчанні та допомогу в адаптації до нового оточення. Усиновлювачі повинні бути до цього терплячими й чуйними, а також готовими приділяти увагу емоційним і психологічним потребам дитини. В Україні процес усиновлення чітко регламентований законодавством та міжнародними актами, які ратифіковані Верховною Радою України, що визначають права та обов'язки як майбутніх батьків, так і дітей. В умовах війни система зазнала змін, включаючи спрощення деяких процедур.

Відповідно до ст. 3 СК України сім'я може створюватися на підставі факту усиновлення дитини. Поняття усиновлення закріплене у СК України, відповідно до ст. 207 усиновлення – це прийняття ди-